

Nová verze Mezinárodního metrologického slovníku do finále

Z. Plzák

Základní terminologický dokument v metrologii – Mezinárodní slovník základních a všeobecných termínů v metrologii (dále jen VIM – International Vocabulary of Basic and General Terms in Metrology), dospěl do stádia dalšího vývoje. Od svého vzniku před více než 20 lety prošel v roce 1993 významnou revizí (VIM-2, překlad této verze byl u nás vydán jako česká technická norma ČSN 01 0115:1996). Ke vzniku jeho třetí verze vedly tři zásadní důvody:

- vývoj pojetí měřicího procesu popsaného novými pojmy jako jsou nejistota měření a metrologická návaznost výsledku měření nahrazující klasické pojetí „pravé hodnoty/chyby“. Tato skutečně velmi zásadní a revoluční změna přináší rozšíření metrologického terminologického slovníku o celou řadu nových termínů.
- zahrnutí a aplikace metrologie i v netradičních oblastech – v nové verzi metrologického slovníku je především poprvé zohledněna ve větší míře problematika metrologie v chemii. To je odrazem skutečnosti, že 60 % měření se ve vyspělých zemích uskutečňuje právě v oblastech chemie a biochemie.

- potřeba odstranit nesrovnalosti a nedostatky, které se projevily při používání pojmů a definic předchozího vydání.

Finální návrh, který je v současné době předmětem schvalovacího hlasování členských zemí, vznikl po sedmiletém úsilí mnoha organizací včetně IUPAC. Vznikl po projednání více než 700 připomínek k návrhu, který byl předložen odborné veřejnosti k diskusi v roce 2004.

VIM se i ve svém druhém vydání zaměřoval především na oblast klasických fyzikálních měření. Rozšířená oblast působení do oblasti chemie a biochemie, kterou finalizované třetí vydání VIM pokrývá, se odráží nejen ve výběru pojmů, ale i v množství doplňkových vysvětlujících poznámek a praktických příkladů z oblasti chemie a biochemie. Slovník tedy „posvětil“ a postavil na solidní základ používání termínů nejistota a návaznost tak, jak jsme na ně v poslední době zvyklí, přinese i nové definice pojmů z oblasti referenčních materiálů jak k nim v posledních letech dospěla pracovní skupina ISO REMCO. Uveřejněním originální dvojazyčné anglické a francouzské verze vznikne úkol přeložit tento slovník i do dalších jazyků. Doufejme, že překlad do češtiny přinese ukončení nekonečných terminologických rozporů při používání českých terminologických ekvivalentů v jednotlivých oborech a nebudeme nadále muset pro potřebu jednoznačného vyjadřování používat u některých metrologických termínů angličtinu jako dosud.